

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD	7
I PŘEDMĚT PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	8
1 STRUČNÝ PŘEHLED VÝVOJE PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTIKY U NÁS	8
2 PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA V ZAHRANIČÍ	10
II PORADENSKÝ SYSTÉM V ČR A JEHO CHARAKTERISTIKA	13
1 PORADENSTVÍ V REZORTU MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY	14
2 PORADENSTVÍ V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	15
2.1 Možnosti v přístupech poradenského pracovníka	19
2.2 Problémy vyvstávající před poradcem	19
III METODOLOGICKÉ ZÁKLADY PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTIKY	21
1 KVALITATIVNÍ VÝZKUMY	22
1.1 Zakotvená teorie	23
1.1.1 Otevřené kódování	25
1.1.2 Axiální kódování	27
2 KVANTITATIVNÍ VÝZKUMY	29
2.1 Objektivizace pedagogického výzkumu	29
3 KLASIFIKACE PSYCHODIAGNOSTICKÝCH METOD	30
3.1 Charakteristika nejfrekventovanějších psychodiagnostických metod	31
3.1.1 Pozorování	31
3.1.2 Rozhovor	32
3.1.3 Anamnéza	33
3.1.4 Dotazník	34
3.1.5 Rozbor výkonů a výtvorů	34
3.1.6 Testy	34
3.2 Fáze diagnostického postupu	35
3.3 Metodologická pravidla při provádění diagnostiky školní činnosti žáka/žáků	35
3.4 Diagnostické metody zaměřené na jednoho žáka	36
3.5 Diagnostické metody zaměřené na skupinu žáků, třídu, školu	37
3.6 Diagnostické metody zaměřené na posuzování výchovně vzdělávací práce učitelů, školy, rodičů	37
3.7 Autodiagnostické metody	37
IV DIAGNOSTICKÁ ČINNOST UČITELE	40
1 ZÁKLADNÍ OKRUHY V DIAGNOSTICKÉ PRÁCI UČITELE	40
1.1 Vstup do školy, školní zralost	41
1.1.1 Posuzování školní zralosti	41
1.1.2 Vyhodnocení testu školní zralosti	42
1.2 Školní úspěšnost a školní zdatnost	43
1.3 Diagnostikování učebních dovedností žáka	46
1.4 Diagnostikování afektivních (non - kognitivních) vlastností žáka	48
1.4.1 Metody diagnostikování afektivních vlastností žáka	50
2 DIAGNOSTIKA RODINNÝCH VLIVŮ	52
2.1 Psychologická charakteristika rodiny	52
2.2 Získávání údajů o rodině	52

3 SOCIÁLNĚ PSYCHOLOGICKÉ KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY	55
3.1 Vymezení základních pojmů.....	55
3.1.1 Sociální klima školní třídy	56
3.1.2 Atmosféra.....	56
3.1.3 Prostředí	57
3.1.4 Sociální klima školy.....	57
3.2 Školní třída.....	58
3.2.1 Školní třída jako malá sociální skupina	58
3.3 Problém adaptace žáků na podmínky školní třídy.....	59
3.4 Sebeprosazování jedince ve skupinovém a společenském životě	59
3.5 Diagnostikování klimatu ve školní třídě	61
3.5.1 Metody určené ke zjišťování klimatu školní třídy	63
4 NEPROSPĚCH ŽÁKA	65
4.1 Příčiny neprospěchu žáka.....	65
4.1.1 Příčiny neprospěchu podmíněné žakovou osobností	66
4.1.2 Příčiny neprospěchu podmíněné učitelovou osobností.....	67
4.1.3 Příčiny neprospěchu podmíněné rodinou.....	68
4.1.4 Příčiny neprospěchu žáka podmíněné školou	68
4.1.5 Příčiny neprospěchu ovlivněné širším sociálním prostředím	69
5 VÝCHOVNÉ PROBLÉMY VE ŠKOLE	69
5.1 Šikana.....	71
5.2 Záškoláctví	73
6 NADANÝ ŽÁK VE VÝUCE	76
6.1 Charakteristické znaky nadaných žáků.....	76
6.2 Inteligence a její struktura.....	77
6.3 Diagnostikování tvořivosti.....	80
6.3.1 Neformální způsoby diagnostikování tvořivosti.....	81
6.3.2 Formální způsoby diagnostikování tvořivosti.....	81
6.4 Formy práce s nadanými žáky	82
6.4.1 Domácí a školní úkoly	83
6.5 Instituce a programy zabývající se nadanými jedinci.....	84
6.6 Potřeby a problémy nadaných dětí	85
6.6.1 Sociální a emocionální přizpůsobivost mimořádně nadaných dětí.....	85
7 SPECIFICKÉ VÝVOJOVÉ PORUCHY UČENÍ	87
7.1 Stručný přehled nejčastějších symptomů specifických poruch učení.....	89
7.2 Projevy deficitů kognitivních funkcí.....	92
7.3 Příčiny specifických poruch učení	94
7.4 Základní metody speciální pedagogiky - reedukace, rehabilitace, kompenzace, integrace.....	94
8 HODNOCENÍ A SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ	95
8.1 Vymezení pojmu hodnocení.....	96
8.2 Funkce školního hodnocení.....	97
8.3 Elementy školního hodnocení	98
8.4 Typy školního hodnocení.....	99
8.5 Formy školního hodnocení.....	101
8.5.1 Klasifikace (hodnocení známkou)	101
8.5.2 Slovní hodnocení	102
8.6 Sebeúcta, sebeprosazování a sebehodnocení, orientace na zvládnutí a naučená bezmoc.....	104

9 CHYBA V UČENÍ ŽÁKA	106
9.1 <i>Funkce chyby v učení a vyučování v různých koncepcích učení</i>	107
9.2 <i>Práce s chybou</i>	108
9.3 <i>Diagnostikování chyby</i>	109
9.4 <i>Strach z chyby</i>	109
ZÁVĚR	111
POUŽITÁ LITERATURA	112